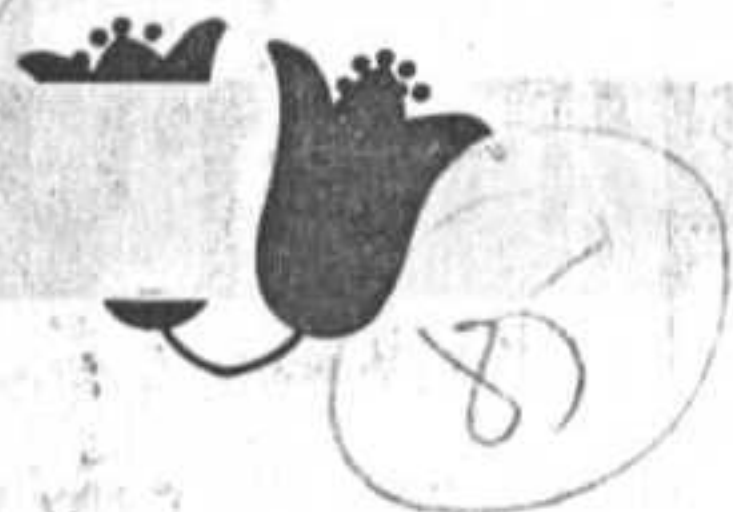

4.11.83

23:5 א' א'

כרח השבוע

פריחה בסתיו

א.ש. ברק

קנה מצוי

הופרעה מפעילות דחפורים וזרעים של עשבי החורף עדיין לא הגיעו, גדלים צמחי הטיון הדביק. צמח זה ניכר בריח חריף ובפריחה צהובה. במקורו הוא צמח הגדל ליד מעיינות במקומות מושקים ובשולי ביצות שאינן מלוחות. מקומות בהם יש בקרקע מים גם בקיץ. משגדל בית הגידול של קרקעות המופרעות על ידי האדם, חדר הטיון בעזרת זרעיו המופצים ברוח אל צידי הדרכים. כמו הטיון חדרו למקומות בהם הצומח הטבעי נפגע ומים השתמרו בקרקע גם שלושה מיני קיצת — אלה לא היו בארץ עד לפני כ-100 שנה ומאז החלו מין אחר מין מגיעים לארץ וחופסים את קרבת ישובי האדם. מדן ועד אילת. בסתיו הם עוד פורחים והנוסעים ברכבת מירושלים לתל-אביב עשויים לחשוב שהקיצת הקנדית נזרעה לצידי הרכבת בקילומטרים הקרובים לתל-אביב. ליד מעיינות ולצידי נחלים מתנשאות עתה תפרחותיהם הגדולות של קנה, עבקנה שכית, ועבקנה נדיר. הללו נבדלים בצורתם בעונה זאת. עוד מינים רבים פרחו בגדות נחלי החוף שלנו בעבר, אך כיום חלק ניכר מהנחלים הפך לכיבי שופכין והרוצה לראות צמחי נחלים פורחים, יטריח עצמו לבקעת בית ציידה (הבטיחה) — ליד הכנרת). לגדות הכנרת עצמה, יי לשמורת החולה, ושם יוכל לחזות ביופיה של הפריחה הקטוית. יש לקוות ולפעול למען זה שזיהום הנחלים ייפסק ושאפשר יהיה לטייל בניחותא במקומות יפים ולא לחשוב שנמצאים במפעל לעיבוד מירשופכין.

סלעי גיר מהווים גם הם בית גידול בו פריחה סתוית. צמחים ששורשיהם חודרים לסדקים שבסלע שואכים משם את מימיהם המוגנים מהתיבשות ישירה — כך פוגשים בפריחת הכתלה החריפה (למולל עלים ולהריח) שפרחיה צהובים; ובפריחת זוטת לבנה לבנת הפרחים במקומות רבים בארץ. פריחת עצי שיטה ואשל במדבר היא כבר פרשה בפני עצמה.

גם למי שהכותרת הזאת מעוררת בו סתירה כפולה — כדאי שיקרא את הכתבה; למי שהתרגל שהסתיו הוא עונה אפורה, מעציבה שהעצים משליכים בה עליהם, כדאי שיצא מעט לשדות ולהרים וימצא שם את הצמחים הפורחים עתה למרות התנאים הקשים. אמת היא שמרבית צמחי הארץ פורחים באביב. אז יש בקרקע מספיק מים שהגיעו בגשמי החורף. מידות החום נוחות. החרקים מסתובבים בשפע. מעבירים אבקה מפרח לפרח ומכצעים כך את ההאבקה. הסתיו מתחיל בארצנו עם פריחת החצב. על פי תצפיותיהם של קדמונינו החצב מראה על כך שתשש כוחה של חמה. הגשם עדיין יורד אך כמות הטל גוברת. מספר הלילות הטלולים עולה ושעות היום מתקצרות.

רבים מהצמחים שפרחו בזמן האביב יבשים עתה. ורק זרעיהם נוצפים לבוא הגשמים שיתחילו מחזור חיים חדש. לאחרים יש פקעות או בצלים המוגנים מהיובש בתוך האדמה. למרות היובש הכללי יש בתי-גידול מיוחדים בהם עומדים מים לרשות הצמחים גם בתקופה זו של השנה. לנוסעים בדרכי הארץ צידי הדרך הם בית גידול בו יש מספיק מים גם בקיץ. אנשי "החברה להדברת עשבי בר" מרססים את צידי הדרכים הראשיות בקוטלי עשבים כדי להקטין את סיכוני השריפות שמקורן בכדלי סיגריות. עשבי החורף נקטלים ואין מי שמוציא את המים מהקרקע. הם עומדים לרשות צמחים עשבוניים קיציים המתחילים להתפתח לאחר שהשפעת חומרי הריסוס פגה. בדרכים צרות או בשולי פסי הריסוס — מקומות שבהם הקרקע

קייצת מסולסלת

קייצת מלבינה

